

Qəhrəman təyyarəçinin xatirəsi anıldı

Noyabrın 20-də Kürdəmir rayonunda 2 aprel 2016-cı il tarixdə Ermənistanın ölkəmizə qarşı silahlı təxribatının qarşısının alınması zamanı şəhid olmuş Mi-24 hərbi helikopterinin ekipaj üzvü, ölümündən sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamına əsasən "Azərbaycan Bayrağı" Ordeni ilə təltif edilən baş leytenant İsmayıl Əbu Bəkr Vüqar oğlunun xatirəsinə tikilən büstün açılışı olmuşdur. Açılış mərasimi Əbu Bəkrin doğulub boya-başın çatdığı evin qarşısında baş tutmuşdur. İnşa olunan büstün açılışında Əbu Bəkrin yaxınları, rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri, şəhid ailələri, qazilər, hərbiçilər və sinif yoldaşları iştirak edəblər.

İsmayıl Əbu Bəkr Vüqar oğlu 1990-cı il fevralın 10-da Kürdəmir şəhərində anadan olmuşdur. 1996-cı ildə Kürdəmir şəhər Tofiq İsmayıl adına 1 saylı orta məktəbin 1-ci sinfinə daxil olmuş və 2005-ci ildə həmin məktəbdə əsas təhsilini başa vuraraq C.Naxçıvanski adına Hərbi liseyə daxil olmuş, 2008-ci ildə liseyi başa vurmuşdur.

2015-ci ilin fevral ayından may ayınadək Milli Aviasiya Akademiyası nəzdində bort texnikliyi kursunda ixtisasını artıraraq baş leytenant rütbəsi almışdır.

2 aprel 2016-cı il tarixdə Ermənistanın ölkəmizə qarşı silahlı təxribatının qarşısının alınması zamanı Mi-24 hərbi helikopterinin ekipajı düşmənin xeyli sayda hərbi texnikası və canlı qüvvəsini məhv etmiş və sonda qəhrəmancasına şəhid olmuşlar. Qəhrəman təyyarəçilər - o cümlədən Əbu Bəkr İsmayıl oğlu ölümündən sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamına əsasən "Azərbaycan Bayrağı" Ordeni ilə təltif edilmişdir.

Əbu Bəkr İsmayıl Bakı şəhərində II Fəxri Xiyabanda dəfn edilmişdir.

(Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Yaqut Bahadırqızının "Hay ver mənə, cənab leytenant" kitabından bir parça)

Bu qala, daşlı qala...

Bir həftənin yorğunluğu, səs-küyü, gərgin, kədərli anlarından ac-susuz, yuxusuz, gözü yaşlı Rənanın solğun bənizinə, şişkin gözlərinə baxıb, onu yalvar-yaxar yataq otağına keçirən bacısı xıslılıyla Şəbnəmi göstərmiş dedi:

- Özüna yazığın gəlmiş, heç olmasa bu uşağa yazığın gəlsin. Sənə baxıb o da yemir, içmir, yatmır. Səbrli ol. Ac-susuz, yuxusuz qalmaq, özünü üzüməklə nə qazanacaq? Keç, otağına, keç bircə hovur çimər elə, o gəlin də azca dincəlsin...

Bu boya gərginlik, nigarənçiliklə yatmaq, dincəlməki olardı?! Şəbnəmi düşünüb, əlacsız yerinə uzandı, gözünü məchul bir nöqtəyə dikib, Əbu Bəkrin son gedişini anbaan xatırlamağa başladı...

***

Martın 31-i idi. Son günlər təmas xəttindəki gərginlik bir az canını sıxsa da, işinin başın-

da idi. Əbu Bəkrin zəngi onu bir anlıq işdən ayırdı.

- *Salam, ana. Necəsən?*

- *Can, bala, salam! Yaxşıyam, başına dönüm, təki, sən yaxşı ol! İşdəyəm.*

- *Yaxşıyam, yaxşıyam, narahat olma. Bir azdan yola çıxırıq, Füzuliyə gedəcəyik. Əvvəl rayondakı hərbi hissəyə baş çəkəliyəlik. İmkan olsa, yolüstü evə gələrik. Amma, tədərük görmə. Bilmək olmaz, vaxt olacaq, ya yox.*

- *Mən gözləyəcəm, ana qurban.*

İşdən qayıdan kimi axşam yeməyinə Bəkrin sevdiyi yeməklərdən hazırladı. Ev-çəyiyn səliqə-səhmanına göz gəzdirdi, həyətdə düşdü...

Artıq şər qarışmışdı. Vüqar həyətdə ağacları sulayırdı, Əkbər isə yoldaşları ilə şəhərə çıxmışdı. Rəna gah açılmış süfrəyə, gah pilotə üstündə buğlanan çaydana, qazana, gah da divardakı saatın əqrəblərinə baxaraq, böyük otaqda o baş, bu başa var-gəl edirdi. Əbu Bəkril gedən bircə həftə olsa da, sanki, illərlə görmədiyi oğlunun yolunu gözləyirdi...

Dəmir darvazanın səsi gəldi. Pəncərədən Əbu Bəkrin boyunu görəndə, Rəna özünü həyətdə atdı. Ana-bala illərin ayrısı kimi görüldülər.

- *Hər şey hazırdı, ana qurban. Sən əl-üzünü yuyana qədər yeməyini çəkim - dedi.*

Əbu Bəkr əvvəl dəstəməzini alıb, namazını qıldı və " Bismillah" deyib əlini çörəyə uzatdı...

Rəna, soyuyan yeməyinə əl uzatmadan əlini çənosinə dirəyib oğlunun istahla çörək yeməsinə elə diqqətlə baxırdı ki, sanki bir daha onu görməyəcəkdə.

- *Bəs, sən niyə yemirsən? Yeməyin nimmətdə qalıb, - Əbu Bəkr anasının sual dolu baxışlarını yayındırmaq üçün araya söz saldı.*

- *Mən ac deyiləm, bişirə-bişirə bir az dalaşmışam - narahatlığını gizlədən Rəna oğluna şirə süzdü.*

Bayaqdan televizora baxan Vüqar da ehtiyatla soruşdu:

- *Cəbhədən nə xəbər var?*

- *Narahat olmayın, hər şey yaxşı olacaq.*

Bu qısa, həm də kəskin cavab qardaşı Əkbəri də sual verməkdən çəkirdirdi.

- *Ana, gecə zəng etsələr, mən tez gedəcəyəm. Səni oyatmasam, narahat olma. Yorğunam, mən bir az dincəlim. Gecəniz xeyrə qalsın! - deyib otağına keçən Əbu Bəkr kiçik yol çantasını, saatını carpaysının yanına qoydu...*

Rəna Əbu Bəkrin səhər tezdən vaxt itirməsi üçün hər şeyi hazır qoyub, barmağının ucunda oğlunun otağına keçdi. O, şirin-şirin yatırdı. Rəna bir xeyli oğlunu süzdü. Əlini saçlarına çəkmək istəsə də, oyanacağından ehtiyatlı edib, fikrindən daşındı. Əyilib xəfifcə alından öpdü.

- *Allah sizi qorusun! - pıçıldadı...*

Əbu Bəkr heç kəsi durğuzmamaq üçün nə qədər ehtiyatla, asta hərəkət etsə də, Rəna artıq mətbəxdə idi.

- *Tələsmə, qayğanağı sonacan ye!... Baldan mütləq dad, ürəyində durum olsun... Çayını şirniyyatla iç... Sanki ana ürəyi oğlunun ata evindən son ruzisini götürdüyünü duymuşdu...*

Ana-bala bir-birinə sarıldılar. Rəna başını oğlunun sinəsindən, əllərini kürəyindən ayır-

maq istəmirdi. Balası bu gün körpə uşaq kimi daha şirin, daha yaraşlıq, daha ətirli idi və bu ətri, şirinliyi ana son dəfə hiss edəcəkdə...

- *Ana, gecikmə bilərəm. Bax, əsirsən, soyuqdu, qayıt evə.*

Əbu Bəkr maşını işə salıb, şüşədən son dəfə alatoranlıqda əlində su qabı tutmuş anasını, evlərini süzüb gülümsündü, əlini yellədi və uzun, ağır, dönüşü olmayan, sonu müqəddəs məkan olan bir yola çıxdı...

Hələ də həyətdə, qapı ağzında donub qalmış Rəna isə titrəyirdi. Aprel səhərinin sazağı, xəff rüzgarı idimi, yoxsa, ayrılıq qoxusu idimi onu titrədən?...

Uzaqdan, radio dalğalarından musiqi sədası gəldi qulağına:

*Bu qala daşlı qala,
Çıqıllı, daşlı qala.
Qorxuram gəlməyəsən,
Gözlərim yaşlı qala...*

Rənanın dediklərindən:

Səhər saat 9 idi. İşə təzə çatmışdım. Telefonuma zəng gəldi. Bildim ki, Əbu Bəkr olacaq. Hal-əhval tutdum:

- *Nə var, nə yox, Əbu. Vəziyyət necədi? Özün necəsən? Səndən nigaranam.*

- *Narahat olma, ana. Vəziyyət burda çox yaxşıdır. Mən lap ələyəm, irəliləyirik.*

Çaş-baş qaldım, sanki yuxudan ayıldım.

- *Necə yeni irəliləyirik? Müharibədi?*

- *Mənə zəng eləməyin, zəng çatmayacaq. Özüm zəng vuracağam.*

Əbu Bəkr elə tez-tələsik danışırdı ki, suallarım ağzımda qaldı. Son demə, ikinci dəfə döyüşə qalxırlarmış. Tez bibisinə zəng vurdum ki,

Əbu Bəkrilə danışdım. Məndən sonra ona da zəng vurub ki, narahat olmasın. Səhər tezdən Şəbnəmə də zəng vurubmuş. Ona da deyib ki, Lələ tərəni düşməndən geri almişiq, bayram edirik. Bir də, ikinci döyüşə qalxanda təkrar Şəbnəmə zəng edib, - *gedirik düşməni biçməyə...*

Bir də, Elşad adlı yoldaşı xəstələnibmiş. Sonralar bizə gələndə Elşad mənə danışırdı ki, hamı yeməyə gedib, Əbu Bəkr onun yanında qalıb. Aptek tapıb, dərman alıb. Dərmanları içirəndən sonra, isti çay verib, üstünü basdırıb ki, tərləsin. Bir neçə saat sonra döyüş ömrü verilib...

Saat 12-yə qalırdı, hiss elədim ki, işləyə bilmərəm, istilənirəm, həyəcanlanıram. Şənbə günü qısa iş günü olduğu üçün, mən adətən, 3-ə, 4-ə qədər işləyirdim. Həmin gün mənimlə işləyən bacım qızına dedim ki, dur gedək, özümü narahat hiss edirəm. İşdən evə qədər olan məsafəni o qədər sürətlə getdim ki, elə bil, kimsə mənə qovurdu. Əbu Bəkirə zəng vurdum, zəng çatmadı. Başımı ev işlərinə qatsam da, əlim telefonda qalmışdı. Telefona gah zəng çatmır, gah da məşğul göstərir. Öz-özümə deyirəm ki, yəqin komandirlə danışırs. İncik-incik gileyləndim ki, niyə mənə bircə kəlmə demir ki, ay ana, narahat olma, yaxşıyam. Artıq günortaya saat 3 idi. Yəne telefona zəng çatmırdı. Məni ağlamaq tutdu. Bacımgilə dedim ki, bu iş xeyirə oxşamır. Ürəyimə damıb ki, Bəkrin başında nəşə var. O, heç vaxt məni narahat qoymazdı, mütləq zəng edərdi... Az keçmiş Şəbnəm zəng elədi ki, Bəkrin dostu Faiqin anası Qəmərxala zəng edib deyir ki, Füzuliyə yasa gedirlər. Bəkr də xahiş edib ki, Şəbnəm tək qalmasın, onu da götürün, yolüstü Kürdəmirə - evimizə düşürərsiz.

*Ağ atım, dəmir atım,
Uçum, murada çatım...*

Bu sözdən şübhələndim, ürəyim çırpınmağa başladı:

- *Ay bala, Əbu Bəkr sənə niyə zəng vurmayıb? Ona zəng çatmırsa, Faiqə necə zəng vurub?*

- *Bibi, Bəkir olan yerdə şəbəkə yoxdu. Uşaqlara - yoldaşlarına tapşırıb ki, Faiqə xəbər etsinlər.*

Ürəyimdə ümid qığılcımı yandı ki, ola bilər, telefon işləməz, başqasına zəng elətdirər...

Həmin dəqiqə oğlum Əkbər zəng elədi:

- *Ana, Əbu Bəkrilə danışmısan? Mən yığram, zəng çatmır. Vəziyyət çox gərgindir cəbhədə, müharibə gedir.*

- *Yox, səhər danışdığımı. Zəng çatmır. Mənə dedik ki, özüm zəng vuracağam - dedim.*

Telefonda onun həyəcanla ağladığı eşitdim.

Əkbərin ürəyi zəif olduğundan xalası oğlunu göndərdim ki, onu evə gətirsin. Narahat olsam da, Əkbəri sakitləşdirmək istəyirdim. O isə telefonda nəşə axtarırdı. Həyətdə düşdü, küçəyə çıxdı. Sonra telefon əlində qışqıra-qışqıra geri qayıtdı:

- *Bəs deyirsən qardaşıma heç nə olmayıb?! Qardaşım şəhid olub. Şəkil qoyublar internetə...*

Dünya gözümdə qaraldı. Ağ kostyumda, toy paltarında şəkilni gördüm, üzümü çevirdim, baxmaq istəmədim, qışqırdım:

- *Yox, ola bilməz, Əbu Bəkr öl bilməz. Mənim balam mənə deməmiş öl bilməz.*

Əbu Bəkr mənə elə inandırmışdı ki, məndən icazəsiz, mənə demədən heç bir iş görə bilməz, hətta, öl də bilməz. İnanmırdım, inanmaq istəmirdim...

Bir az özümə gələndən sonra dostlarıma - Elvinə, Sadiqə, Faiqə zəng vurdum. Telefonu açmadılar. Artıq həyətdə dolmuşdu adamlarla, hamı bilirmiş. Təkcə eşitməyən, eşitmək istəməyən bizikmiş...

Sən demə, mənim başım telefona - Əbu Bəkirə zəng etməyə qarşıanda, hamı onun şəhid olması xəbərini eşidibmiş. Dostları, tanışları onun telefonuna zəng vurmuşlar. Ona görə telefonu məşğul imiş. Və bu məşğulluq mənə bir az ümidləndirmiş, bir az oyalamışdı...

Şəbnəm həyətdə gərəndə, artıq başa düşüb ki, Bəkirə nəşə olub, onu aldadıb gətiriblər. Onun alacalanmış gözlərində donan suallara, leysan kimi axan göz yaşlarına dözmək çətin idi. Öz dərdimi unudub Şəbnəmi qucaqladım:

- *Qorxma, bala, qorxma, ölməyib, yaralanıb, ayağından yaralanıb. Allahın mənə dərdirdiyi sözə baxın. Mən heç bilmirdim ki, o, bir ay deyilmiş ki, ayağından zədələnmiş. Həmin zədəli ayağına da düşmənlər gülləsi dəyibmiş...*

Aprelin 2-dən 10-na qədər - *tabut evə gətirilənə qədər, Allah mənə dözümlü verdi. İnanmırdım ölümünə, ümidimi itirmirdim. Özümü inandırmağa çalışırdım ki, ölməyib, yaralıdı, əsir düşüb, alınacaq, gələcək... Özümdən xəyal uydururdum ki, vurulub, düşüblər meşəyə. Əbu Bəkr yaralı yoldaşlarını yəqin sürüyüb təhlükədən uzaqlaşdırıb, gizləniliblər. Bizim əsgərlər onları axtarıb tapacaqlar, mütləq tapacaqlar... Uydurduğum bu şirin nağılla, xəyalla, ümidlə 9 gün ac-susuz, yuxusuz balamın yolunu gözlədim...*

Yaqut Bahadırqızı